

Geringde Ringmussen in Rosmeer

In maart 2024 startte het kleinschalige nestkastproject voor de Ringmus in Rosmeer. Het doel van het project is enerzijds het aanbieden van nestgelegenheid en anderzijds de monitoring van deze bedreigde akkervogel.

Ringmus (Freepik.com)

Ringmus (© Gabriëls P.)

In 2024 werden 10 nestkasten opgehangen in een hoogstamboomgaard met bestaande territoria en enkele schaarse natuurlijke broedholtes. De nieuwe woningen werden geapprecieerd, want in 9 van de 10 nestkasten werd nestmateriaal van Ringmussen aangetroffen. Ze kwamen in 5 nestkasten effectief tot broeden. Deze bezettingsgraad van 50% was een verrassend goed resultaat voor het eerste projectjaar, wetende dat de nestkasten eigenlijk laat in het seizoen werden opgehangen.

In 2 nestkasten brachten Ringmussen zelfs een tweede broedsel groot met een zogenaamd vervolglegsel. In 2024 werden er in het totaal 22 nestjongen geringd met een wetenschappelijke ring (BeBirds). Al deze jongen vlogen goed en wel uit. Hiermee bedroeg het nestgemiddelde 3,1 jongen, een normaal aantal voor deze soort (SOVON 2023).

Door het succes van vorig jaar werden er afgelopen winter nestkasten bijgehangen tot een totaal van 42 nestkasten verspreid over 6 percelen.

Nestkast Ringmus in een hoogstamfruitboom te Rosmeer (© Gabriëls P.)

Broedseizoen 2025

Het broedseizoen van de Ringmus duurde ook dit jaar opvallend lang met de nestbouw vanaf half maart tot het uitvliegen van enkele vervolgbroedsels in de derde week van augustus. Dit jaar hadden Ringmussen half april al in 4 nestkasten eieren (1 tot 4) en in 7 nestkasten was er op dat moment een leeg nest of nestbouw.

De Ringmus broedde uiteindelijk in 13 nestkasten: een verrassend hoge bezettingsgraad van 31%. 10 van de 13 nestkasten situeerden zich in het kerngebied met de eerste reeks nestkasten. Het is ook het gebied waar de Ringmussen al broedden in de natuurlijke holtes van 2 oude hoogstamboomgaarden.

In 3 nestkasten was er een aanzet van een Ringmusnest met los nestmateriaal, maar werd er niet verder gebouwd. Naast de Ringmus was de Koolmees de enige andere hollenbroeder in de nestkasten: er waren 4 geslaagde broedsels in evenveel nestkasten. 24 nestkasten bleven leeg.

In het totaal waren er dit jaar 22 geslaagde broedsels. 6 koppels hadden 1 broedsel, 4 paren legden 2 broedsels en 3 koppels brachten zelfs 3 broedsels groot. De aanvang en frequentie van deze broedsels verschilden sterk per broedpaar en er was overlapping. Zo had het koppel in nestkast A12 voor het eerst jongen begin juni, terwijl op hetzelfde moment in 3 naburige nestkasten jongen van het tweede broedsel lagen.

Nest Ringmus (© K. Sauwens)

Nestjong Ringmus (© P. Gabriëls)

Van 2 legfels kon niet met zekerheid worden vastgesteld of de jongen uitgevlogen waren of dat er sprake was van predatie. Ze werden alleszins niet geringd en niet opgenomen in de statistieken.

Een legsel bevatte minimaal 4 en maximaal 6 eieren met een gemiddelde van 5,1. In het totaal vlogen 56 (geringde) nestjongen uit. Het nestgemiddelde van 2,5 jongen lag hiermee significant lager dan vorig jaar.

Met gemiddeld 4,7 uitgevlogen nestjongen per broedpaar dit jaar wisten de Ringmussen te compenseren door het grote aantal vervolglegels. Volgens een studie in de Hoge Veluwe zouden Ringmussen echter tenminste 6 uitgevlogen jongen per paar moeten grootbrengen om de populatie in stand te kunnen houden (SOVON nestkastonderzoek 2016).

In de kleinste nesten (2) kwam telkens 1 jong uit en de grootste nesten (2) brachten 4 jongen op. Er werden initieel 58 nestjongen geringd, waarvan er 2 stierven in 2 verschillende nesten. Net als bij mezen zijn mogelijke oorzaken oververhitting door het warme weer, oudervogels die het nest in de steek lieten of zelf stierven. De impact van de intensief gebruikte bestrijdingsmiddelen door landbouw in de directe omgeving, mag op deze locatie zeker niet onderschat worden.

Ringmus nestjong (© P. Gabriëls)

Ringmus nestjong (© K. Sauwens)

In alle broedsels samen waren 55 eieren niet uitgekomen: dit bedraagt 48,6% van alle gelegde eieren! In 2024 bleven er in het totaal 10 eieren (31%) liggen. Het is een typisch verschijnsel bij de broedbiologie van de Ringmus dat in elk broedsel één of meerdere gelegde eieren blijven liggen. In Nederland blijkt uit langlopend onderzoek dat 20% van de gelegde eieren niet uitkomt (SOVON 2023). Mogelijke oorzaken: onbevruucht, niet bebroed, of een probleem tijdens de ei-ontwikkeling. De situatie in Rosmeer is dus zorgwekkend en maakt deel uit van verder onderzoek.

Conclusie

Met broedende Ringmussen in 13 nestkasten (5 in 2024) en minstens 56 uitgevlogen jongen (22 in 2024), is er voorlopig een positieve evolutie én hoop voor de toekomst.

De nestkasten bieden broodnodige kwalitatieve nestgelegenheid en zullen de komende jaren hopelijk nog meer bezet worden. Voor het broedseizoen in 2026 zullen er alvast enkele nestkasten verplaatst en bijgeplaatst worden tot een optimale situatie op basis van de bevindingen van dit broedseizoen.

Bijkomend wordt onderzocht hoe het problematische voedselaanbod voor Ringmussen en andere akkervogels lokaal eventueel kan worden ondersteund. Wordt vervolgd!

Speciale dank aan Theo Dirix voor zijn gepassioneerde inzet en praktische ondersteuning bij dit project. Daarnaast een dankjewel aan Stefan, Petra en Eddy voor hun deelname sinds dit jaar.

Tekst: Karel Sauwens